Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA PRĪTA PIKAMĒES [*PRIIT PIKAMÄE*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 9. septembrī [1]

Lieta C-179/20

Fondul Proprietatea SA
pret
Guvernul României,
***SC Complexul Energetic Hunedoara SA*, likvidācijas procesā,**
Compania Națională de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" SA,
SC Complexul Energetic Oltenia SA,
piedaloties
Ministerul Economiei, Energiei şi Mediului de Afaceri

(*Curtea de Apel Bucureşti* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Kopējie noteikumi elektroenerģijas iekšējam tirgum – Trešo personu brīva piekļuve tīkliem – Sabiedrisko pakalpojumu saistības – Piegādes drošums – Direktīva 2009/72/EK – Garantēta piekļuve elektrotīkliem – Direktīva 2009/28/EK

1. Vai dalībvalsts var piešķirt garantētu piekļuvi pārvades un sadales tīkliem konkrētām elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kurās izmanto neatjaunojamos energoresursus?

2. Tieši šis – viens no *Curtea de Apel Bucureşti* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija) iesniegtajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ietvertajiem jautājumiem – pēc Tiesas lūguma tiks apskatīts šajos uz konkrēto jautājumu vērstajos secinājumos.

3. Savā pieņemamajā spriedumā Tiesai it īpaši būs iespēja lemt par to, kāds ir apjoms dalībvalstu pienākumam piešķirt garantētu piekļuvi tīkliem ražošanas iekārtām, kurās izmanto atjaunojamos energoresursus, kā arī par to, kā garantētas piekļuves piešķiršana konkrētām ražošanas iekārtām, kurās izmanto neatjaunojamos energoresursus, ietekmē ražošanas iekārtu, kurām šādas piekļuves nav, piekļuvi tīkliem.

[1] Oriģinālvaloda – franču.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Direktīva 2009/28/EK

4. Direktīvas 2009/28/EK[2] 60. apsvērumā ir noteikts:

"Prioritāras un garantētas tiesības piekļūt elektroenerģijai, ko iegūst no atjaunojamajiem energoresursiem, ir svarīgas, lai atjaunojamos energoresursus iekļautu iekšējā elektroenerģijas tirgū saskaņā ar 11. panta 2. punktu un turpinātu attīstīt Direktīvas 2003/54/EK [3] 11. panta 3. punktu. Prasības, kas ir saistītas ar elektrotīklu uzticamības un drošuma profilaksi un enerģijas izplatīšanu, var būt dažādas atkarībā no attiecīgās dalībvalsts elektrotīkla un tā drošas darbības īpatnībām. Prioritāra piekļuve tīklam nodrošina, ka elektroenerģijas ražotāji, kas izmanto atjaunojamos energoresursus, var vienmēr, kad vien energoresurss kļūst pieejams, pārdot un izplatīt no atjaunojamajiem energoresursiem saražotu elektroenerģiju saskaņā ar pieslēgšanās noteikumiem. Ja elektroenerģija, ko iegūst no atjaunojamajiem energoresursiem, ir iekļauta tūlītējas piegādes tirgū, garantēta piekļuve nodrošina to, ka visa elektroenerģija, kuru pārdod un veicina, gūst piekļuvi tīklam, ļaujot izmantot maksimālo elektroenerģijas apjomu no atjaunojamajiem energoresursiem, ko ražo tīklam pieslēgtas iekārtas. Tomēr tas nenozīmē, ka dalībvalstu pienākums ir veicināt vai noteikt iepirkuma saistības attiecībā uz enerģiju no atjaunojamajiem energoresursiem. Citās sistēmās nemainīgu cenu nosaka elektroenerģijai, kas iegūta no atjaunojamajiem energoresursiem, un to parasti nosaka kopā ar iegādes saistībām sistēmas operatoram. Tādā gadījumā prioritāra piekļuve jau ir nodrošināta."

5. Šīs direktīvas 16. panta "Pieeja tīkliem un to ekspluatācija" 2. punktā ir noteikts:

"Saskaņā ar tīklu izturībai un drošībai izvirzītām profilakses prasībām, kas pamatojas uz pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, ko ir definējušas kompetentas attiecīgas valsts iestādes:

[..]

b) attiecībā uz elektroenerģiju, kas iegūta no atjaunojamajiem energoresursiem, dalībvalstis arī paredz vai nu prioritāru pieeju, vai garantētu pieeju tīkla sistēmai;

c) dalībvalstis nodrošina, ka, izvietojot elektroražošanas iekārtas, pārvades sistēmu operatori, ciktāl to ļauj valsts elektrosistēmas darbība un balstoties uz pārskatāmiem un nediskriminējošiem kritērijiem, dod priekšroku tādām, kuras izmanto atjaunojamos energoresursus. [..]"

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/28/EK (2009. gada 23. aprīlis) par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK (OV 2009, L 140, 16. lpp.).

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/54/EK (2003. gada 26. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 96/92/EK atcelšanu (OV 2003, L 176, 37. lpp.).

2. Direktīva 2009/72/EK

6. Direktīvas 2009/72/EK[4] 3. panta "Sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības un lietotāju aizsardzība" 2. un 14. punktā ir noteikts:

"2. Pilnībā ievērojot attiecīgos Līguma noteikumus, jo īpaši tā 86. pantu, dalībvalstis uzņēmumiem, kas darbojas elektroenerģijas nozarē, var vispārējās ekonomikas interesēs piemērot sabiedrisko pakalpojumu saistības attiecībā uz drošumu, tostarp piegādes drošumu, piegādes regularitāti, kvalitāti un cenu, kā arī uz vides aizsardzību, tostarp energoefektivitāti, enerģiju no atjaunīgiem avotiem un klimata aizsardzību. Šādas saistības ir skaidri definētas, pārskatāmas, nediskriminējošas, pārbaudāmas, un tās garantē, ka Kopienas elektroenerģijas uzņēmumiem ir vienlīdzīga piekļuve valstu patērētājiem. Attiecībā uz piegādes drošumu, energoefektivitāti/pieprasījuma pārvaldību un vides aizsardzības un ar enerģiju no atjaunīgiem avotiem saistīto mērķu sasniegšanu, kā minēts šajā punktā, dalībvalstis var ieviest ilgtermiņa plānošanu, ņemot vērā iespēju, ka sistēmai varētu vēlēties piekļūt trešās personas.

[..]

14. Dalībvalstis var pieņemt lēmumu nepiemērot 7., 8., 32. un/vai 34. pantu, ja to piemērošana radītu juridiskus vai faktiskus šķēršļus elektroenerģijas uzņēmumiem uzlikto saistību izpildei vispārējās ekonomiskās interesēs, un ciktāl tas neietekmē nozares attīstību tā, ka tas būtu pretrunā Kopienas interesēm. Kopienas interesēs ir, *inter alia*, konkurence attiecībā uz tiesīgiem lietotājiem saskaņā ar šo direktīvu un Līguma 86. pantu."

7. Direktīvas 2009/72 15. pantā "Dispečervadība un balansēšana" ir noteikts:

"1. Neskarot elektroenerģijas piegādi saskaņā ar līgumsaistībām, tostarp tām, kas izriet no konkursa dokumentācijas, pārvades sistēmas operators, ja tam ir šāda funkcija, ir atbildīgs par ražošanas iekārtu dispečervadību savā teritorijā, un nosaka, kā jāizmanto savienojumi ar citām sistēmām.

2. Ražošanas objektu dispečervadību un savienojumu izmantošanu nosaka, ņemot vērā kritērijus, kurus apstiprina valstu regulatīvās iestādes, ja tās ir kompetentas, un kuriem jābūt objektīviem, publicētiem un nediskriminējošiem, nodrošinot elektroenerģijas iekšējā tirgus pareizu darbību. Kritērijos ņem vērā ekonomisko priekšrocību, kāda ir elektroenerģijai, ko iegūst no pieejamiem ražošanas objektiem vai caur savienojumiem, un sistēmas tehniskos ierobežojumus.

3. Dalībvalsts prasa, lai sistēmu operatori, veicot tādu ražošanas objektu dispečervadību, kuros izmanto atjaunīgos enerģijas avotus, rīkojas saskaņā ar Direktīvas 2009/28/EK 16. pantu. Tās var arī prasīt, lai sistēmas operators, veicot ražošanas objektu dispečervadību, dod priekšroku koģenerācijai.

4. Dalībvalsts piegādes drošuma [iemeslu dēļ var noteikt], ka priekšroka jādod to ražošanas objektu dispečervadībai, kuros izmanto vietējos primārās enerģijas kurināmā avotus, bet nevienā kalendārajā gadā nepārsniedzot 15 % no kopējās primārās enerģijas, kura vajadzīga, lai saražotu attiecīgajā dalībvalstī patērēto elektroenerģiju.

[..]"

[4] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/72/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu (OV 2009, L 211, 55. lpp.).

8. Direktīvas 2009/72 32. pantā "Trešo personu piekļuve" ir paredzēts:

"1. Dalībvalstis nodrošina tādas sistēmas ieviešanu, kas trešām personām dod piekļuvi pārvades un sadales sistēmām, pamatojoties uz publicētiem tarifiem, ko piemēro visiem tiesīgajiem lietotājiem, kā arī objektīvi un bez sistēmas lietotāju diskriminācijas. Dalībvalstis nodrošina, ka šos tarifus vai to aprēķināšanas metodiku pirms to stāšanās spēkā apstiprina saskaņā ar 37[..]. pantu un ka šos tarifus un metodiku, ja apstiprina vienīgi metodiku, publicē pirms to stāšanās spēkā.

2. Pārvades vai sadales sistēmas operators var atteikt piekļuvi, ja tam nav vajadzīgās jaudas. Šāds atteikums attiecīgi jāpamato, jo īpaši ņemot vērā 3. pantu un izmantojot objektīvus un tehniski un ekonomiski pamatotus kritērijus. [..]"

B. Rumānijas tiesības

9. Direktīvas 2009/72 transponēšanai Rumānija pieņēma virkni tiesību aktu, tostarp 2012. gada 10. jūlija *Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012* (Likums Nr. 123/2012 par elektroenerģiju un dabasgāzi, 2012. gada 16. jūlija *Monitorul Oficial al României*, Nr. 485; turpmāk tekstā – "Likums Nr. 123/2012") un šī likuma piemērošanai – 2013. gada 3. aprīļa *Hotărârea Guvernului nr. 138/2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică* (Valdības lēmums Nr. 138/2013 par elektroapgādes drošības pasākumu noteikšanu, 2013. gada 8. aprīļa *Monitorul Oficial al României*, Nr. 196; turpmāk tekstā – "Lēmums Nr. 138/2013").

10. Vispirms Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punktā "Enerģētikas programma" bija noteikts:

"Elektroapgādes drošības apsvērumu dēļ ar valdības lēmumu var tikt piešķirta garantēta piekļuve elektrotīkliem elektroenerģijai, kas ir ražota elektrostacijās, kurās izmanto vietējās ražošanas kurināmā avotus, bet vienīgi gada apjomiem, kas atbilst primārai enerģijai, kura nepārsniedz 15 % no ekvivalenta kurināmā kopējā daudzuma, kas ir vajadzīgs, lai saražotu elektroenerģiju, kura atbilst valsts bruto galapatēriņam."

11. Tālāk Lēmuma Nr. 138/2013 1. pantā bija paredzēts:

"Garantēta piekļuve elektroenerģijas tīkliem tiek piešķirta elektroenerģijai, ko ražo *Societatea Comercială Complexul Energetic Hunedoara SA* piederošā Mintijas [*Mintia*] termoelektrostacija, tādējādi tai garantējot nepārtrauktu darbību ar vidējo elektroenerģijas jaudu vismaz 200 MW apmērā."

12. Tādā pašā nozīmē šī lēmuma 2. pantā bija noteikts:

"Garantēta piekļuve elektroenerģijas tīkliem tiek piešķirta elektroenerģijai, ko ražo *Societatea Comercială Complexul Energetic Oltenia SA*, tādējādi tai garantējot nepārtrauktu darbību ar vidējo elektroenerģijas jaudu vismaz 500 MW apmērā."

13. Lēmuma Nr. 138/2013 3. pantā bija noteikts:

"*Compania Națională de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" SA* kā pārvades sistēmas operatoram ir pienākums garantēt 1. un 2. pantā minēto termoelektrostaciju saražotās elektroenerģijas prioritāru dispečervadību, saskaņā ar nosacījumiem, kas ir paredzēti *Autoritatea*

Națională de Reglementare în Domeniul Energiei [(*ANRE*), Enerģētikas valsts regulatīvās iestāde] pieņemtajos noteikumos."

14. Lēmuma Nr. 138/2013 4. pantā bija paredzēts:

"Lai uzturētu Valsts elektroenerģijas sistēmas drošības līmeni, *Societatea Comercială Complexul Energetic Hunedoara SA* ir pienākums sniegt pārvades sistēmas operatoram papildpakalpojumus ar elektrības jaudu vismaz 400 MW līmenī saskaņā ar [*ANRE*] pieņemtajiem noteikumiem."

15. Tāpat arī minētā lēmuma 5. pantā bija noteikts:

"Lai uzturētu Valsts elektroenerģijas sistēmas drošības līmeni, *Societatea Comercială Complexul Energetic Oltenia SA* ir pienākums sniegt pārvades sistēmas operatoram papildpakalpojumus ar elektrības jaudu vismaz 600 MW līmenī saskaņā ar [*ANRE*] pieņemtajiem noteikumiem."

16. Lēmuma Nr. 138/2013 6. pantā bija paredzēts, ka "šajā lēmumā paredzētie pasākumi ir piemērojami no 2013. gada 15. aprīļa līdz 2015. gada 1. jūlijam".

17. Ar valdības lēmumu Nr. 941/2014 termiņš Lēmuma Nr. 138/2013 1., 3. un 4. pantā paredzēto pasākumu piemērošanai attiecībā uz sabiedrību *Complexul Energetic Hunedoara SA* tika pagarināts līdz 2017. gada 31. decembrim.

II. Tiesvedības rašanās fakti, tiesvedība pamatlietā un prejudiciālais jautājums

18. *SC Complexul Energetic Hunedoara SA* un *SC Complexul Energetic Oltenia SA* ir divas sabiedrības, kuras ražo elektroenerģiju no neatjaunojamiem energoresursiem. Manis tikko izklāstītajās Rumānijas tiesībās attiecībā uz tām ir noteikti trīs pasākumi, kurus var apkopot šādi:

– *Transelectrica*[5] nodrošina prioritāru dispečervadību elektroenerģijai, ko ražo *SC Complexul Energetic Hunedoara* piederošā Mintijas termoelektrocentrāle, un tai, ko ražo *SC Complexul Energetic Oltenia* (Lēmuma Nr. 138/2013 3. pants)[6];

– iepriekš minētajās termoelektrostacijās saražotajai elektroenerģijai garantēta piekļuve pārvades un sadales sistēmu tīkliem, tām garantējot nepārtrauktu darbību ar vidējo elektrības jaudu vismaz attiecīgi 200 MW un 500 MW līmenī (Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punkts un Lēmuma Nr. 138/2013 1. un 2. pants; turpmāk tekstā – "konkrētais pasākums");

– *SC Complexul Energetic Hunedoara* un *SC Complexul Energetic Oltenia* ir pienākums sniegt *Transelectrica* papildpakalpojumus ar elektrības jaudu vismaz attiecīgi 400 MW un 600 MW līmenī (Lēmuma Nr. 138/2013 4. un 5. pants).

5 Rumānijā *Transelectrica* ir elektroenerģijas pārvades sistēmas operators.

6 Man šķiet, ka Lēmuma Nr. 138/2013 3. pantā netiek noteikts ierobežojums elektroenerģijas daudzumam, kura prioritāru dispečervadību nodrošina *Transelectrica*, jo Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punktā noteiktais 15 % ierobežojums attiecas tikai uz garantētās piekļuves mehānismu. Tomēr ir iespējams, ka Lēmuma Nr. 138/2013 3. pantā noteikto ražošanas objektu saražotais elektroenerģijas daudzums, kuram nodrošināta prioritārā dispečervadība, nav pārsniedzis Direktīvas 2009/72 15. panta 4. punktā noteikto 15 % robežu.

19. *Fondul Proprietatea SA* – akcionāre sabiedrībā *Hidroelettrica SA*, kas ražo elektroenerģiju no atjaunojamiem energoresursiem, uzskata, ka Rumānija, nosakot šos pasākumus, ir nodarījusi tai zaudējumus, jo, pēc tās domām, tas ir [sabiedrībām] *SC Complexul Energetic Hunedoara* un *SC Complexul Energetic Oltenia*, kuras tā uzskata par divām no savām konkurentēm, sniegts valsts atbalsts.

20. Savu interešu aizsardzībai *Fondul Proprietatea* tātad iesniedza *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa) prasību par Lēmuma Nr. 138/2013 atcelšanu. Ar 2015. gada 10. marta spriedumu tā šo prasību noraidīja.

21. Prasītāja tad iesniedza kasācijas sūdzību *Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de Contencios Administrativ și Fiscal* (Augstā kasācijas tiesā – Administratīvo un nodokļu lietu palāta, Rumānija). Ar 2018. gada 22. maija spriedumu tā daļēji atcēla pārsūdzēto spriedumu, pamatojoties uz to, ka *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa) nav pārbaudījusi visus prasītājas izvirzītos prettiesiskuma pamatus. Līdz ar to *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Augstā kasācijas tiesa) nosūtīja lietu *Curtea de Apel București* [Bukarestes apelācijas tiesa], lai tā izskatītu visus minētos pamatus.

22. Izskatot prasību par tiesību akta atcelšanu, *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa), kurai to šajā ziņā lūdza prasītāja, nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) LESD 107. pants un 108. panta 3. punkts: vai Rumānijas valsts pieņemtais tiesiskais regulējums, kas divām sabiedrībām, kurās kapitāla vairākums pieder valstij, paredz:

   a) prioritāras piekļuves piešķiršanu dispečervadībai un pārvades sistēmas operatora pienākumu iegādāties papildpakalpojumus no šīm sabiedrībām, un

   b) garantētas piekļuves elektrotīkliem piešķiršanu šo divu sabiedrību saražotajai elektroenerģijai, lai nodrošinātu šo sabiedrību nepārtrauktu darbību,

   ir valsts atbalsts LESD 107. panta izpratnē, proti, vai tas ir pasākums, ko finansē valsts vai kas ir finansēts no valsts līdzekļiem, vai tam ir selektīvs raksturs un vai tas var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm? Apstiprinošas atbildes gadījumā, vai šāds valsts atbalsts ir jāpaziņo saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu?

2) Direktīvas [2009/72] 15. panta 4. punkts: vai tiesības garantēti piekļūt elektrotīkliem, kuras Rumānijas valsts ir piešķīrusi divām sabiedrībām, kurās kapitāla vairākums pieder valstij, lai nodrošinātu šo sabiedrību nepārtrauktu darbību, atbilst [šīs direktīvas] 15. panta 4. punkta tiesību normām?"

III. Tiesvedība Tiesā

23. Par šiem jautājumiem rakstveida apsvērumus iesniedza *Fondul Proprietatea*, *SC Complexul Energetic Oltenia* un Eiropas Komisija.

24. *Fondul Proprietatea* un Komisijas mutvārdu paskaidrojumi tika uzklausīti 2021. gada 2. jūnija tiesas sēdē.

IV. Vērtējums

25. Kā jau iepriekš norādīts, šajos secinājumos pēc Tiesas lūguma tiks aplūkots tikai otrais jautājums.

A. Ievada apsvērumi par "prioritāras dispečervadības" un "garantētas piekļuves" jēdzieniem

26. Tā kā Direktīvas 2009/28 un 2009/72 normās nav noteiktas "prioritāras dispečervadības" un "garantētas piekļuves" jēdzienu definīcijas, tad, pēc manām domām, tie ir jāapskata.

1. Par "prioritāras dispečervadības" jēdzienu

27. Atbilstoši Direktīvas 2009/72 15. panta 1. punktā paredzētajam, pārvades sistēmas operatoram ir jāveic ražošanas iekārtu dispečervadība. Šajā ziņā dispečervadību var definēt, kā to ir izdarījusi Tiesa spriedumā *ENEL*, kā "operācij[u], ar kuru sistēmas operators "regulē" tās ražošanas iekārtas, kurām ir pienācīga jaudas rezerve un kuras atrodas tā apgabalā, atbilstoši pieprasījuma vajadzībām, lai ikvienā brīdī nodrošinātu līdzsvaru starp elektroenerģijas piedāvājumu un pieprasījumu sistēmā un šādi garantētu elektroenerģijas piegādes nepārtrauktību"[7].

28. Saskaņā ar Direktīvas 2009/72 15. panta 2. punktu šādi regulējamas ražošanas iekārtas nosaka, ņemot vērā kritērijus, kuriem jābūt objektīviem, publicētiem un nediskriminējošiem, un ar kuriem it īpaši ņem vērā ekonomisko prioritāti. Šajā ziņā ekonomiskās prioritātes kritērijs ir definējams, kā "elektroenerģijas piegādes avotu klasifikācija saskaņā ar ekonomiskiem kritērijiem"[8]. Konkrētāk, ražošanas iekārtu dispečervadību principā veic, sākot ar vislētāko piedāvājumu un turpinot augošā secībā, līdz visa pieprasījuma apmierināšanai[9].

29. Tomēr likumdevējs dispečervadību ir noteicis, atbilstoši manis nupat izklāstītajam, ieviešot jēdzienu "prioritāra dispečervadība". Prioritāra dispečervadība ietver pārvades sistēmas operatora pienākumu regulēt ražošanas iekārtas, pamatojoties uz citiem kritērijiem, nevis uz ekonomiskās prioritātes kritēriju. Proti, pēc Direktīvas 2009/72 pieņemšanas likumdevējs ir definējis, ka prioritāra dispečēšana [dispečervadība] "attiecībā uz pašdispečēšanas modeli ir elektrostaciju dispečēšana [dispečervadība] pēc kritērijiem, kas atšķiras no solījumu ekonomiskās kārtības, un attiecībā uz centrālās dispečēšanas [disečervadības] modeli – elektrostaciju dispečēšana [dispečervadība] pēc kritērijiem, kas atšķiras no solījumu ekonomiskās kārtības un no tīkla ierobežojumiem, prioritāti dodot konkrētu elektroenerģijas ražošanas tehnoloģiju dispečēšanai [dispečervadībai]"[10]. Šajā gadījumā Direktīvā 2009/72 ir paredzēta prioritāra dispečervadība divu veidu ražošanas iekārtām.

7 Spriedums, 2011. gada 21. decembris, *ENEL* (C-242/10, EU:C:2011:861, 11. punkts).

8 Direktīvas 2009/72 2. pants.

9 Skat. spriedumu, 2011. gada 21. decembris, *ENEL* (C-242/10, EU:C:2011:861, 87. punkts).

10 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/943 (2019. gada 5. jūnijs) par elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV 2019, L 158, 54. lpp.) 2. panta 20. punkts.

30. Pirmām kārtām, dalībvalstīm ir pienākums prioritāru dispečervadību attiecināt uz ražošanas iekārtām, kurās izmanto atjaunojamos energoresursus, saskaņā ar Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta c) apakšpunktu, uz kuru ir atsauce Direktīvas 2009/72 15. panta 3. punktā [11]. Šī prioritārā dispečervadība, kuras pamatā ir vides aizsardzības apsvērumi [12], ir mehānisms šo iekārtu atbalstam [13].

31. Otrām kārtām, dalībvalstis var attiecināt prioritāro dispečervadību uz ražošanas iekārtām, kurās izmanto vietējos primārās enerģijas kurināmā avotus, saskaņā ar Direktīvas 2009/72 15. panta 4. punktu [14]. Šī prioritārā dispečervadība, kuras pamatā ir piegādes drošuma apsvērumi, tomēr ir ierobežota, "nevienā kalendārajā gadā nepārsniedzot 15 % no kopējās primārās enerģijas, kura vajadzīga, lai saražotu attiecīgajā dalībvalstī patērēto elektroenerģiju".

2. Par "garantētas piekļuves" jēdzienu

32. Direktīvas 2009/28 16. panta "Pieeja [piekļuve] tīkliem un to ekspluatācija" 2. punkta b) apakšpunktā dalībvalstīm ir uzdots "attiecībā uz elektroenerģiju, kas iegūta no atjaunojamajiem energoresursiem, [piešķirt] vai nu prioritāru pieeju [piekļuvi], vai garantētu pieeju [piekļuvi] tīkla sistēmai" [15].

33. Tomēr šajā tiesību normā nav definēts jēdziens "garantēta piekļuve" un tajā nav ietverta neviena tieša norāde uz dalībvalstu tiesībām, lai varētu noteikt tā nozīmi un tvērumu. Līdz ar to šis jēdziens saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi, ņemot vērā ne vien šīs tiesību normas formulējumu, bet arī tiesību normas kontekstu un attiecīgā tiesiskā regulējuma, kurā tā ietilpst, mērķi [16].

34. Šajā ziņā Direktīvas 2009/28 60. apsvērumā ir izklāstīts ar garantētu piekļuvi sasniedzamais uzdevums, ietekme no tās īstenošanas un sasniedzamais mērķis. Saskaņā ar šo apsvērumu garantētās piekļuves uzdevums ir nodrošināt to, "ka visa elektroenerģija, kuru pārdod un veicina, gūst piekļuvi tīklam". Ņemot vērā tās uzdevumu, garantētas piekļuves īstenošanas rezultātā noteikti var "izmantot maksimālo elektroenerģijas apjomu no atjaunojamajiem energoresursiem, ko ražo tīklam pieslēgtas iekārtas". Visbeidzot, Savienības likumdevēja mērķis bija panākt, lai "atjaunojamos energoresursus iekļautu iekšējā elektroenerģijas tirgū" un veicināt prioritāru dispečervadību ražošanas iekārtām, kurās izmanto atjaunojamos energoresursus.

[11] Prioritāra dispečervadība, dodot priekšroku ražošanas iekārtām, kurās izmanto atjaunojamos energoresursus, jau bija paredzēta direktīvās pirms Direktīvas 2009/72 (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 96/92/EK (1996. gada 19. decembris) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu 8. panta 3. punkts (OV 1997, L 27, 20. lpp.), tagad – Direktīvas 2003/54 11. panta 3. punkts). Turklāt šī dispečervadība nāk par labu arī koģenerācijas ražošanas iekārtām (Direktīvas 2009/72 15. panta 3. punkts).

[12] Skat. Direktīvas 96/92 28. apsvērumu.

[13] Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam, Iekšējā enerģētikas tirgus izveide (COM(2001) 125, galīgā redakcija, 25. lpp.).

[14] To ražošanas iekārtu, kurās izmanto vietējos primārās enerģijas kurināmā avotus, prioritārā dispečervadība jau bija paredzēta direktīvās pirms Direktīvas 2009/72 (Direktīvas 96/92 8. panta 4. punkts, tagad – Direktīvas 2003/54 11. panta 4. punkts).

[15] Direktīva 2009/28 aizstāja Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/77/EK (2001. gada 27. septembris) par tādas elektroenerģijas pielietojuma veicināšanu iekšējā elektrības tirgū, kas ražota, izmantojot neizsīkstošos enerģijas avotus [atjaunojamos resursus] (OV 2001, L 283, 33. lpp.). Direktīvas 2001/77 7. panta "Jautājumi saistībā ar elektrotīkliem" 1. punktā dalībvalstīm bija dota iespēja prioritāru pieeju [piekļuvi] elektrotīklam paredzēt elektrībai, kas ražota, izmantojot neizsīkstošos enerģijas avotus [atjaunojamos resursus].

[16] Spriedums, 2015. gada 16. jūlijs, *Abcur* (C-544/13 un C-545/13, EU:C:2015:481, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

35. Noteikti, ka tas, cik reti sastopami ir materiāli, kas ļautu aptvert "garantētas piekļuves" jēdzienu, nenoliedzami neveicina tā izpratni. Tomēr, tā kā prejudiciālā jautājuma izvērtēšanai nav vajadzības sīkāk definēt šo jēdzienu, uzskatu, ka garantēta piekļuve, kā tā ir aprakstīta Direktīvas 2009/28 60. apsvērumā, ir mehānisms, kas nodrošina ražošanas iekārtām, kurās izmanto atjaunojamos energoresursus, piekļuvi tīkliem, lai nogādātu pārdoto elektroenerģiju.

B. Otrā prejudiciālā jautājuma pārformulēšana

36. Nav strīda par to, ka Rumānija, pieņemot Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punktu un Lēmuma Nr. 138/2013 1. un 2. pantu, ir piešķīrusi garantētu piekļuvi tīkliem ražošanas iekārtām, kurās izmanto neatjaunojamos energoresursus.

37. Tomēr no Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punkta teksta var izrietēt tāds kā *quiproquo* starp garantētu piekļuvi un prioritāru dispečervadību, jo šajā tiesību normā garantētas piekļuves piešķiršana ir atkarīga no tā, vai tiek ievērots nosacījums par prioritāru dispečervadību atbilstoši tam, kā ir noteikts Direktīvas 2009/72 15. panta 4. punktā. Proti, saskaņā ar Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punktu garantētu piekļuvi elektrotīkliem var piešķirt tikai "elektrostacijā[m], kurās izmanto vietējās ražošanas kurināmā avotus, bet vienīgi gada apjomiem, kas atbilst primārai enerģijai, kura nepārsniedz 15 % no ekvivalenta kurināmā kopējā daudzuma, kas ir vajadzīgs, lai saražotu elektroenerģiju, kura atbilst valsts bruto galapatēriņam"[17].

38. Turklāt Rumānijas valdība *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa) apgalvoja, ka Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punkta mērķis bija transponēt prioritāru dispečervadību atbilstoši tam, kā paredzēts Direktīvas 2009/72 15. panta 4. punktā. Manuprāt, šis apstāklis ir bijis pamatā tam, ka iesniedzēja atsaucās uz šīs direktīvas 15. panta 4. punktu, formulējot otro jautājumu par to, vai tāda garantēta piekļuve, kāda paredzēta Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punktā, atbilst Savienības tiesībām.

39. Taču man nešķiet, ka, lai atbildētu uz jautājumu būtībā par to, vai dalībvalsts var piešķirt garantētu piekļuvi sistēmām noteiktām elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kurās izmanto neatjaunojamos energoresursus, centrā ir Direktīvas 2009/72 15. panta 4. punkts. Proti, šī direktīvas norma attiecas tikai uz to, kā prioritāru dispečervadību piemēro ar nosacījumiem noteiktām ražošanas iekārtām, kurās izmanto vietējos primārās enerģijas kurināmā avotus.

40. Turpretī norādīšu, ka Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir vienīgā tiesību norma, kurā tiek apskatīta garantēta piekļuve. Tomēr, kā norāda iesniedzējtiesa, dalībvalstu pienākums piešķirt garantētu piekļuvi tīkliem attiecas tikai uz elektroenerģiju, kas ražota, izmantojot atjaunojamos energoresursus (turpmāk tekstā – "zaļā elektroenerģija"). Tāpēc, manuprāt, ir jānosaka, vai šajā pantā šāda piekļuve ir paredzēta tikai zaļajai elektroenerģijai.

41. Turklāt man šķiet, ka garantētajā piekļuvē tīkliem, kāda ir paredzēta Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunktā, Direktīvas 2009/72 32. pantā ietvertie noteikumi par trešo personu piekļuvi sistēmām ir pārņemti daļēji un tikai attiecībā uz zaļo elektroenerģiju.

42. Proti, ar Direktīvas 2009/72 32. pantu un it īpaši tā 1. punktu tiek ieviests princips par trešo personu brīvu piekļuvi tīkliem – princips, no kā izriet aizliegums dalībvalstīm paredzēt lietotājus diskriminējošus noteikumus piekļuvei tīkliem. Taču, tā kā garantēta piekļuve ir mehānisms, ar ko

[17] Tomēr Lēmumā Nr. 138/2013 garantēta piekļuve (1. un 2. pants) tiek skaidri nodalīta no prioritāras dispečervadības (3. pants).

ražošanas iekārtām, kurām tāda ir, tiek nodrošināta piekļuve tīkliem pārdotās elektroenerģija nogādāšanai, tad [šāda piekļuve] noteikti ietekmē to, kā šiem pašiem tīkliem piekļūst ražošanas iekārtas, kurām garantētas piekļuves nav. Šīs ietekmes dēļ, manuprāt, ir jāizvērtē garantēta piekļuve, kāda paredzēta Rumānijas tiesībās, to skatot Direktīvas 2009/72 32. panta 1. punkta gaismā.

43. Paplašinot šo pārbaudi, man šķiet, ka arī jāpārbauda, vai Direktīvas 2009/72 3. panta 2. un 14. punkts ir šķērslis tādai garantētai piekļuvei, kāda ir paredzēta Rumānijas tiesībās. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu būtībā izriet, ka garantētas piekļuves piešķiršana iesniedzējtiesā tika pamatota ar nepieciešamību nodrošināt elektroenerģijas piegādes drošumu. Saskaroties ar šāda pamatojuma apgalvojumu Tiesā, tā to nemainīgi ir pārbaudījusi, ņemot vērā Direktīvas 2009/72 3. panta 2. un 14. punktu, kuros dalībvalstīm ar zināmiem nosacījumiem ir atļauts ierobežot šīs pašas direktīvas 32. panta 1. punktā minēto trešo personu brīvu piekļuvi tīkliem, ja šīs tiesību normas piemērošana var traucēt uzņēmumiem elektroenerģijas nozarē izpildīt to sabiedrisko pakalpojumu saistība.

44. Šādos apstākļos man šķiet, ka, lai varētu sniegt iesniedzējtiesai lietas izskatīšanai noderīgu atbildi, ir jāpārformulē Tiesai iesniegtais otrais jautājums [18].

45. Tādēļ es ierosinu otro jautājumu pārformulēt šādi:

"Vai Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunkts, kā arī Direktīvas 2009/72 3. panta 2. un 14. punkts un 32. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums kā šajā lietā aplūkotais, saskaņā ar kuru noteiktām elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kurās izmanto neatjaunojamos energoresursus, ir piešķirta garantēta piekļuve pārvades un sadales tīkliem, lai garantētu elektroenerģijas piegādes drošumu?"

C. Pārformulētā prejudiciālā jautājuma pārbaude

46. Kā jau iepriekš izklāstīts, pirmām kārtām, centīšos noteikt, vai Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunktā garantētā piekļuve tīkliem attiecas tikai uz zaļo elektroenerģiju. Otrām kārtām, izvērtēšu, kāds ierobežojums no tādas garantētas piekļuves, kāda ir paredzēta Rumānijas tiesībās, izriet Direktīvas 2009/72 32. panta 1. punktā noteiktajam principam par trešo personu brīvu piekļuvi tīkliem, kā arī tā iespējamo pamatojumu, ņemot vērā šīs pašas direktīvas 3. panta 2. un 14. punktu.

1. Par to, vai garantēta piekļuve tīkliem elektrībai, kas ražota, izmantojot neatjaunojamos energoresursus, atbilst Direktīvā 2009/28 noteiktajai garantētajai piekļuvei

47. Saskaņā ar Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunktu "attiecībā uz elektroenerģiju, kas iegūta no atjaunojamajiem energoresursiem, dalībvalstis arī paredz vai nu prioritāru pieeju, vai garantētu pieeju tīkla sistēmai". Lai noskaidrotu, vai Savienības likumdevējs, izvēloties šīs tiesību normas formulējumu, bija paredzējis garantētu piekļuvi tīkliem attiecināt tikai uz zaļo elektroenerģiju, veikšu tā gramatisko un teleoloģisko interpretāciju [19]. Šis izvērtējums,

[18] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 14. maijs, *T-Systems Magyarország* (C-263/19, EU:C:2020:373, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

[19] Spriedums, 2014. gada 10. septembris, *Ben Alaya* (C-491/13, EU:C:2014:2187, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).

manuprāt, ļaus secināt to, ka garantētas piekļuves piešķiršana noteiktām ražošanas iekārtām, kurās izmantot neatjaunojamos energoresursus, pie noteiktiem nosacījumiem atbilst Direktīvai 2009/28.

a) Par gramatisko interpretāciju

48. Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunkta gramatiskā interpretācija neļauj secināt, ka dalībvalstīm ir aizliegts piešķirt garantētu piekļuvi tīkliem noteiktām ražošanas iekārtām, kurās izmanto neatjaunojamos energoresursus.

49. Proti, Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunkta franču valodas versijā ir norādīts: "*Les États membres prévoient, en outre, soit un accès prioritaire, soit un accès garanti au réseau pour l'électricité produite à partir de sources d'énergie renouvelables*." Angļu valodas versijā šajā pašā tiesību normā ir paredzēts: "*Member States shall also provide for either priority access or guaranteed access to the grid-system of electricity produced from renewable energy sources*." Visbeidzot šīs tiesību normas igauņu valodas versijā ir noteikts: "*Sätestavad ka taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia kas eelistatud või tagatud juurdepääsu võrgusüsteemile*."

50. Tādējādi, pat ja katrā no šīm valodu versijām ir noteikts pienākums, tā ietvaros dalībvalstīm ir jānodrošina prioritāra vai garantēta piekļuve tīkliem zaļajai elektroenerģijai, nerezervējot šādu piekļuvi tikai šim vienam elektroenerģija veidam. Citiem vārdiem, neviena no pārbaudītajām Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunkta valodu versijām man neļauj secināt, ka Savienības likumdevējs dalībvalstīm ir aizliedzis piešķirt garantētu piekļuvi tīkliem arī citām ražošanas iekārtām, ne tikai tām, kurās izmanto atjaunojamos energoresursus.

b) Par teleoloģisko interpretāciju

51. Lai veiktu konkrētās tiesību normas teleoloģisko interpretāciju, man ir jānorāda uz to, ka pārvades un sadales sistēmu pārvades jauda ir būtiski ierobežota. Tādējādi šie tīkli noteikti nevar pārvadīt visu elektroenerģiju, ko saražo vai var saražot ar tiem saistītajās iekārtās [20].

52. Tagad, runājot par Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunktu, no šīs direktīvas 60. apsvēruma izriet, ka garantētas piekļuves sistēmām mērķis it īpaši ir integrēt atjaunojamos energoresursus elektroenerģijas iekšējā tirgū, maksimāli izmantojot zaļo elektroenerģiju. Es tātad secinu, ka sistēmas operatori piešķir ražošanas iekārtām, kurām ir garantēta piekļuve, pārvades jaudu, kas atbilst zaļās elektroenerģijas daudzumam, ko var izmantot.

53. Tādējādi, pirmkārt, no pārvades un sadales sistēmu būtiski ierobežotās jaudas un, otrkārt, no jaudas piešķiršanas, kas izriet no garantētās piekļuves, uzskatu, ka, garantētas piekļuves tīkliem elektroenerģijai, kas ražota, izmantojot neatjaunojamos energoresursus, piešķiršana tikai noteiktos apstākļos novest pie tā, ka zaļajai elektroenerģijai piešķirtā piekļuve netiek nodrošināta [21].

[20] Šī situācija turklāt ir atspoguļota Direktīvas 2009/72 32. panta 2. punktā, kurā ir paredzēts, ka "pārvades vai sadales sistēmas operators var atteikt piekļuvi, ja tam nav vajadzīgās jaudas".

[21] Piemēram, ja dalībvalsts piešķirtu garantētu piekļuvi saviem tīkliem visām tiem pieslēgtajām ražošanas iekārtām, tad neviena no šīm iekārtām faktiski nevarētu realizēt šādu piekļuvi. Tātad šādā gadījumā dalībvalsts, kas ir piešķīrusi šādu piekļuvi, nebūtu izpildījusi savus pienākumus, kas izriet no Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunkta.

54. Tomēr man šķiet, ka šiem apstākļiem nevajadzētu būt par pamatu interpretācijai, saskaņā ar kuru tiek uzskatīts, ka ar Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunktu visos gadījumos ir aizliegts piešķirt garantētu piekļuvi tīkliem noteiktām ražošanas iekārtām, kurās neizmanto atjaunojamos energoresursus.

55. Proti, nav jāuzskata, ka Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir aizliegts piešķirt garantētu piekļuvi tīkliem ražošanas iekārtām, kurās neizmanto atjaunojamos energoresursus, lai sasniegtu šīs tiesību normas mērķi, proti, integrēt atjaunojamos energoresursus elektroenerģijas iekšējā tirgū, izmantot maksimālo elektroenerģijas apjomu no atjaunojamajiem energoresursiem.

56. Turklāt šāda interpretācija ir diezgan radikāla, un man nešķiet atbilstoša dalībvalstīm esošajai plašajai rīcības brīvībai šajā jomā. Proti, Tiesa uzskata, ka Savienības likumdevējs, pieņemot Direktīvu 2009/28, nebija paredzējis veikt valsts shēmu zaļās enerģijas atbalstam pilnīgu saskaņošanu [22]. Šī interpretācija turklāt arī saskan ar Tiesas vispārīgāku konstatējumu par to, ka "Savienības tiesiskais regulējums vides jomā neparedz pilnīgu harmonizāciju" [23]. Līdz ar to uzskatu, ka dalībvalstis saglabā ievērojamu rīcības brīvību, kad tās īsteno šo instrumentu [24].

57. Visu šo iemeslu dēļ es, tāpat kā Komisija, uzskatu, ka tas, ka dalībvalsts piešķir garantētu piekļuvi tīkliem ražošanas iekārtām, kurās izmanto neatjaunojamos energoresursus, manuprāt, atbilst Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunktā noteiktajam pienākumam, ja vien zaļajai elektroenerģijai piešķirtā garantētā piekļuve tiek nodrošināta. Iesniedzējtiesai būs jāpārbauda, vai zaļajai elektroenerģijai patiešām bija garantēta piekļuve tīkliem, kāda paredzēta šīs direktīvas 16. panta 2. punkta b) apakšpunktā [25].

2. Par to, vai garantēta piekļuves tīkliem noteiktām ražošanas iekārtām atbilst Direktīvā 2009/72 noteiktajiem piekļuves noteikumiem

58. Pārbaudot valsts pasākumu saderību ar noteikumiem par trešo personu piekļuvi tīkliem, kas paredzēti direktīvās par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu [26], Tiesa ir izstrādājusi vienotu analīzes sistēmu, kas izriet no šo piekļuvi regulējošo noteikumu savstarpējās attiecības, kuru es izklāstīšu un pēc tam ierosinu no tās vadīties.

59. Direktīvas 2009/72 32. panta 1. punktā minēto principu par trešo personu brīvu pieeju [piekļuvi] sistēmām [tīkliem] Tiesa ir atzinusi par "būtisku pasākumu", lai nodrošinātu iekšējā elektroenerģijas tirgus izveidi [27]. Šī principa svarīgums liek uzskatīt, ka dalībvalstij ir ļauts veikt ierobežojumus tikai tajos gadījumos, kad Direktīvā 2009/72 ir paredzēti izņēmumi un atkāpes [28].

22 Spriedumi, 2014. gada 1. jūlijs, *Ålands Vindkraft* (C-573/12, EU:C:2014:2037, 59. punkts), un 2018. gada 4. oktobris, *L.E.G.O.* (C-242/17, EU:C:2018:804, 53. un nākamie punkti).

23 Spriedums, 2011. gada 21. jūlijs, *Azienda Agro-Zootecnica Franchini* un *Eolica di Altamura* (C-2/10, EU:C:2011:502, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).

24 Spriedums, 2018. gada 4. oktobris, *L.E.G.O.* (C-242/17, EU:C:2018:804, 54. punkts).

25 Manuprāt, Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir transponēts ar Likuma Nr. 123/2012 70. panta a) punktu.

26 Ar Direktīvu 2009/72 tika aizstāta Direktīva 2003/54, kas savukārt pati aizstāja Direktīvu 96/92.

27 Spriedumi, 2008. gada 22. maijs, *citiworks* (C-439/06, EU:C:2008:298, 44. punkts), 2016. gada 29. septembris, *Essent Belgium* (C-492/14, EU:C:2016:732, 76. punkts), un 2019. gada 17. oktobris, *Elektrorazpredelenie Yug* (C-31/18, EU:C:2019:868, 41. punkts).

28 Spriedums, 2008. gada 22. maijs, *citiworks* (C-439/06, EU:C:2008:298, 55. punkts).

60. Saistībā ar šādiem izņēmumiem vai atkāpēm Tiesa pārbauda Direktīvas 2009/72 3. panta 2. un 14. punktu, kuros dalībvalstīm tiek ļauts ar konkrētiem nosacījumiem ierobežot šīs direktīvas 32. panta 1. punktā noteikto trešo personu brīvu piekļuvi tīkliem, ja šīs tiesību normas piemērošana riskē likt šķērsli elektroenerģijas uzņēmumiem, tostarp ražošanas iekārtām, izpildīt sabiedrisko pakalpojumu saistības, kas var arī skart piegādes drošumu [29].

61. Vienlaikus, tā kā, lai pārbaudītu valsts pasākumu atbilstību Direktīvas 2009/72 32. panta 1. punktam, [un] 3. panta 2. un 14. punktam, samērīguma pārbaude ir jāveic par katru no tiem, Tiesa šādu pārbaudi veiks izvērtējuma beigās, lai, manuprāt, izvairītos no liekas dublēšanas [30].

a) Par Direktīvas 2009/72 32 panta 1. punktu

62. Princips par trešo personu brīvu piekļuvi tīkliem, lai arī pašā iedīglī, tika formulēts jau līdz ar Direktīvas 96/92 pieņemšanu [31]. Pēc tam šis princips, sistemātiski pārņemts, tiek pastiprināts nākamajās direktīvās par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu. [32]

63. Direktīvas 2009/72 32. panta 1. punktā ir tostarp paredzēts, ka "dalībvalstis nodrošina tādas sistēmas ieviešanu, kas trešām personām dod piekļuvi pārvades un sadales sistēmām [..][, ko piemēro visiem tiesīgajiem lietotājiem]". Šajā ziņā Tiesa pastāvīgi atzīst, ka šīs tiesības ir "viens no būtiskiem pasākumiem, kas dalībvalstīm ir jāveic, lai nodrošinātu iekšējā elektroenerģijas tirgus izveidi" [33].

64. Turklāt šis princips aizliedz dalībvalstīm trešo personu piekļuvi tīkliem organizēt diskriminējoši. Proti, Direktīvas 2009/72 32. panta 1. punktā ir paredzēts, ka konkrēto piekļuves sistēmu "piemēro [..] objektīvi un bez sistēmas lietotāju diskriminācijas" [34]. Tiesa dalībvalstīm noteikto trešo personu diskriminācijas aizliegumu ir satuvinājusi ar to, kas vispārīgāk ir noteikts šīs direktīvas 3. panta 1. punktā [35] – tiesību normā, saskaņā ar kuru dalībvalstis atturas no jebkādas elektrības uzņēmumu diskriminācijas attiecībā uz to tiesībām un saistībām.

65. Tiesa no tā secina, ka šīs tiesību normas "ir vispārīgā vienlīdzības principa īpašas izpausmes" [36] – principa, kas noteic, "ka pret salīdzināmām situācijām nevar attiekties atšķirīgi un pret dažādām situācijām nevar attiekties vienādi, ja vien šāda pieeja nav objektīvi attaisnojama" [37].

66. Tātad ir jānoskaidro, vai izskatāmajā lietā pastāv atšķirīga attieksme.

[29] Spriedums, 2008. gada 22. maijs, *citiworks* (C-439/06, EU:C:2008:298, 58. punkts).

[30] Spriedums, 2016. gada 29. septembris, *Essent Belgium* (C-492/14, EU:C:2016:732, 86. un 94. punkts).

[31] Skat. Direktīvas 96/92 16. pantu un ar to saistīto judikatūru (spriedums, 2005. gada 7. jūnijs, *VEMW* u.c., C-17/03, EU:C:2005:362, 37. un 46. punkts).

[32] Skat. Direktīvas 2003/54 20. pantu un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV 2019, L 158, 125. lpp.) 6. pantu.

[33] Spriedumi, 2008. gada 22. maijs, *citiworks* (C-439/06, EU:C:2008:298, 44. punkts), 2016. gada 29. septembris, *Essent Belgium* (C-492/14, EU:C:2016:732, 76. punkts), un 2019. gada 17. oktobris, *Elektrorazpredelenie Yug* (C-31/18, EU:C:2019:868, 41. punkts).

[34] *Hidroelectrica* ir tiesības netikt diskriminētai saskaņā ar Direktīvas 2009/72 32. pantu (šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 29. septembris, *Essent Belgium*, C-492/14, EU:C:2016:732, 71.–75. punkts).

[35] Spriedums, 2005. gada 7. jūnijs, *VEMW* u.c. (C-17/03, EU:C:2005:362, 46. punkts). Lai gan runa bija par Direktīvu 96/92, tomēr tās 3. panta 1. punkts šajā ziņā ir identisks Direktīvas 2009/72 3. panta 1. punktam.

[36] Spriedums, 2005. gada 7. jūnijs, *VEMW* u.c. (C-17/03, EU:C:2005:362, 47. punkts), un 2016. gada 29. septembris, *Essent Belgium* (C-492/14, EU:C:2016:732, 79. punkts).

[37] Spriedums, 2018. gada 28. novembris, *Solvay Chimica Italia* u.c. (C-262/17, C-263/17 un C-273/17, EU:C:2018:961, 66. punkts).

67. Šajā lietā *SC Complexul Energetic Hunedoara* un *SC Complexul Energetic Oltenia* tika garantēta piekļuve tīkliem vismaz 700 MW līmenī saskaņā ar Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punktu un Lēmuma Nr. 138/2013 1. un 2. pantu. No šī viena konstatējuma jau var secināt, ka ir bijusi atšķirīga attieksme par sliktu tiem elektrības ražotājiem, kuriem bija piekļuve konkrētajiem tīkliem un kuri izmantoja neatjaunojamos energoresursus.

68. Pretēji Komisijas apgalvotajam es neuzskatu, ka būtu vēl detalizētāk jāizdala to ražošanas iekārtu kategorijas, kuras ietekmējusi manis nupat identificētā atšķirīgā attieksme. Vispirms, pat ja konkrētais pasākums būtu attiecināts uz visām elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kurās izmanto vietējos kurināmos, es tomēr konstatēju atšķirīgu attieksmi, jo energoresursu uzliesmojamība un to ģeogrāfiskā izcelsme nav Direktīvas 2009/72 32. panta 1. punktā atzīti atšķirīguma kritēriji un turklāt šajā tiesību normā vispār nav tādu kritēriju. Turpinājumā, to, vai pastāv citas ražošanas iekārtas, kas spēj sniegt tādus pašus pakalpojumus kā tie, kurus veic ražošanas iekārtas, uz kurām attiecas konkrētais pasākums, kā es to izklāstīšu turpinājumā, ir jānosaka, izskatot Direktīvas 2009/72 3. panta 2. un 14. punktu.

69. Katrā ziņā tikai ar šīs atšķirīgās attieksmes identificēšanu nepietiek, lai atzītu konkrēto pasākumu par diskriminējošu, ja tam ir leģitīms mērķis [38].

70. Runājot par šādas atšķirīgas attieksmes iespējamo pamatojumu, ir jānorāda, ka Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punktā garantētās piekļuves piešķiršana elektroenerģijai, ko ražo elektrostacijas, kurās izmanto vietējo kurināmo, galu galā tiek pamatota ar iemesliem saistībā ar elektroapgādes drošumu. Turklāt, lasot lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, secināms, ka šo pamatojumu ir minējuši lietas dalībnieki, kuri apgalvo, ka garantēta piekļuve, kāda ir paredzēta Rumānijas tiesībās, atbilst Savienības tiesībām.

71. Taču es uzskatu, ka nav nekādu šaubu par to, ka konkrētā pasākuma sasniedzamais mērķis, proti, Rumānijas elektroapgādes drošums, ir likumīgs.

72. Šajā ziņā atgādināšu, ka Direktīvas 2009/72 3. panta 2. punktā dalībvalstīm ir atļauts elektroenerģijas ražošanas iekārtām noteikt sabiedrisko pakalpojumu saistības attiecībā uz apgādes drošumu [39]. Turklāt, runājot par LESD normām un konkrēti – par tā 36. pantu, minēšu, ka Tiesa jau ir norādījusi, ka energoapgādes drošības [drošuma] aizsardzība var būt viens no valsts drošības apsvērumiem [40].

73. Tomēr ar norādi uz likumīgu mērķi vien nepietiek, lai atšķirīgu attieksmi neatzītu par "diskriminējošu". Proti, vēl vajag arī, lai ar konkrēto mērķi varētu pamatot iepriekšminēto atšķirīgo attieksmi, proti, būtībā, "vai tā ir balstīta uz objektīvu un saprātīgu kritēriju un ir samērīga ar sasniedzamo mērķi" [41].

74. Tomēr, ievērojot iepriekš atgādināto analīzes sistēmu, savus apsvērumus par samērīguma principa ievērošanu es pietaupīšu turpmākai šo secinājumu daļai.

38 Spriedums, 2016. gada 29. septembris, *Essent Belgium* (C-492/14, EU:C:2016:732, 81. punkts).

39 Skat. arī Direktīvas 2009/72 46. apsvērumu.

40 Spriedums, 2020. gada 17. septembris, *Hidroelectrica* (C-648/18, EU:C:2020:723, 36. punkts).

41 Spriedums, 2016. gada 29. septembris, *Essent Belgium* (C-492/14, EU:C:2016:732, 85. punkts).

b) Par Direktīvas 2009/72 3. panta 2. un 14. punktu

75. Kā jau iepriekš atgādināts, dalībvalstīm piešķirtā rīcības brīvība veikt vajadzīgos pasākumus, lai ieviestu trešo personu brīvas piekļuve sistēmu, tām ļauj Direktīvas 2009/72 32. panta 1. punktā noteikto principu par brīvu piekļuvi pārvades vai sadales tīkliem neņemt vērā tikai gadījumos, kuros šajā direktīvā ir paredzēti izņēmumi un atkāpes [42].

76. Tādējādi Direktīvas 2009/72 3. panta 14. punkts dalībvalstīm ļauj nepiemērot šīs direktīvas 32. panta noteikumus, "ja to piemērošana radītu [..] šķēršļus elektroenerģijas uzņēmumiem uzlikto saistību izpildei vispārējās ekonomiskās interesēs, un ciktāl tas neietekmē nozares attīstību tā, ka tas būtu pretrunā Kopienas interesēm".

77. Turpinot šo tiesību normu, Direktīvas 2009/72 3. panta 2. punktā ir paredzēts, ka, pilnībā ievērojot EKL 86. pantu (tagad – LESD 106. pants), dalībvalstis var noteikt elektroenerģijas ražošanas objektiem sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības, kuras var attiekties uz piegādes drošību [43].

78. Šīs saistības tātad ir jāuzskata par "valsts iejaukšanās pasākumiem šī tirgus darbībā, nosakot elektroenerģijas nozares uzņēmumiem pienākumu rīkoties minētajā tirgū nolūkā sasniegt vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes mērķi, pamatojoties uz valsts iestāžu noteiktiem kritērijiem" [44].

79. Tomēr sabiedrisko pakalpojumu saistības, ko dalībvalsts var noteikt elektroenerģijas uzņēmumiem, ir ierobežotas. Proti, Direktīvas 2009/72 3. panta 2. punktā ir paredzēts, ka šādas saistības ir "skaidri definētas, pārskatāmas, nediskriminējošas, pārbaudāmas, un tās garantē, ka Kopienas elektroenerģijas uzņēmumiem ir vienlīdzīga piekļuve valstu patērētājiem".

80. Lai ievērotu LESD 106. pantu, Tiesa ir atzinusi, ka no šī normas formulējuma izriet, ka sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistībās, ko Direktīvas 2009/72 3. panta 2. punktā ļauts noteikt uzņēmumiem, ir jāievēro samērīguma princips" [45].

81. No visām šīm tiesību normām es secinu, ka dalībvalstis ražošanas iekārtām var noteikt sabiedrisko pakalpojumu saistības attiecībā uz piegādes drošumu pat tad, ja šo pienākumu izpilde traucētu trešo personu brīvu piekļuvi tīkliem.

82. Tomēr šī dalībvalstīm atstātā iespēja nav neierobežota, jo valsts pasākumi, kas jāpieņem vispārējās ekonomiskās interesēs, nekādā gadījumā nevar ietekmēt tirdzniecības attīstību tādā mērā, kas būtu pretrunā Savienības interesēm. Šajos pasākumos ietvertajām saistībām turklāt ir jābūt skaidri definētām, pārredzamām, nediskriminējošām un pārbaudāmām. It īpaši sabiedrisko pakalpojumu saistībām ir jānodrošina, ka Savienības ražošanas iekārtām ir vienlīdzīga piekļuve valstu patērētājiem. Visbeidzot, pašām šīm saistībām ir jāievēro samērīguma princips.

[42] Spriedums, 2008. gada 22. maijs, *citiworks* (C-439/06, EU:C:2008:298, 55. punkts).

[43] Spriedumi, 2011. gada 21. decembris, *ENEL* (C-242/10, EU:C:2011:861, 38. punkts), un 2016. gada 29. septembris, *Essent Belgium* (C-492/14, EU:C:2016:732, 87. punkts).

[44] Spriedums, 2019. gada 19. decembris, *Engie Cartagena* (C-523/18, EU:C:2019:1129, 45. punkts).

[45] Spriedums, 2011. gada 21. decembris, *ENEL* (C-242/10, EU:C:2011:861, 42. punkts).

83. Lai gan pašai *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa) ir jāpārbauda, vai šajā lietā ar konkrēto pasākumu faktiski uzliek sabiedrisko pakalpojumu saistības, no vienas puses, un tas atbilst visām iepriekš minētajām prasībām, no otras puses, tomēr Tiesa tai varēs sniegt visus precizējumus, kas vajadzīgi šai pārbaudei.

84. Turklāt ar zināmu izbrīnu norādīšu, ka lietas dalībnieki, kuri apgalvo, ka konkrētais pasākums atbilst Savienības tiesībām, atsaucas uz piegādes drošumu, un neviens no tiem neatsaucas uz Direktīvas 2009/72 3. pantu un līdz ar to nenorāda iemeslus, kuru dēļ tie uzskata, ka garantēta piekļuve, kāda ir paredzēta Rumānijas tiesībās, atbilst šajā tiesību normā noteiktajām prasībām.

85. Runājot par to, vai konkrētajām ražošana iekārtām ir noteiktas sabiedrisko pakalpojumu saistības, es neuzskatu, ka garantēta piekļuve, kāda ir paredzēta Rumānijas tiesībās, izriet no šādām saistībām. Proti, garantēta piekļuve tīkliem neierobežo elektroenerģijas tirgū esošo ražošanas iekārtu ar šādu piekļuvi darbības brīvību. Gluži pretēji – tām, kurām ir piešķirta šāda piekļuve, ir drošas ekonomiskas priekšrocības, jo tām tiek nodrošināta pārdotās elektroenerģijas nogādāšana.

86. Turklāt es neizprotu Rumānijas valdības izmantoto procedūru, kā arī iemeslus, kuru dēļ tā ir noteikusi konkrētās ražošanas iekārtas. Saistībā, piemēram, ar konkrētā pasākuma diskriminējošo raksturu, iesniedzējtiesai būs jānosaka, vai ir citas ražošanas iekārtas, kas spēj izpildīt tādas pašas sabiedrisko pakalpojumu saistības, kā tās, kas norādītas Lēmumā Nr. 138/2013 [46].

87. Saistībā ar prasību par to, ka sabiedrisko pakalpojumu saistībām ir jāgarantē Savienības elektroenerģijas uzņēmumiem vienlīdzīga piekļuve valsts patērētājiem, garantēta piekļuve, kā iepriekš izklāstīts, ir mehānisms, kas nodrošina ražošanas iekārtām, kurām tāda ir, piekļuvi tīklam, lai nogādātu pārdoto elektroenerģiju.

88. Ņemot vērā pārvades un sadales sistēmu ievērojami ierobežoto jaudu, no vienas puses, un garantētas piekļuves rezultātā piešķirto jaudu, no otras puses, es secinu, ka šādi piešķirtā jauda vēl vairāk samazina to jaudu, kuru var piesaistīt, lai nogādātu elektrību, kas saražota iekārtās bez šādas piekļuves. Tādējādi šīs iekārtas nevar pilnībā vai daļēji izpildīt noslēgtos darījumus. Citiem vārdiem, pat ja piešķirta garantēta piekļuve nav iemesls nepietiekamai jaudai, tomēr šāda piekļuve to padara jo nepietiekamāku iekārtām, kurām šādas piekļuves nav.

89. Šajā ziņā norādīšu, ka konkrētajā lietā Likuma Nr. 123/2012 5. panta 3. punktā un Lēmuma Nr. 138/2013 1. un 2. pantā ražošanas iekārtām ir garantēta piekļuve elektroenerģijas tīkliem vismaz 700 MW līmenī.

90. Līdz ar to konkrētais pasākums vismaz iespējami un daļēji ir liedzis ražošanas iekārtām bez šādas piekļuves izpildīt noslēgtos darījumus un šī iemesla dēļ tas varēja ietekmēt Savienības elektroenerģijas ražotāju vienlīdzīgu piekļuvi valstu patērētājiem.

91. No šiem apsvērumiem, ja Tiesa tiem piekristu, izrietētu konstatējums par konkrētā pasākuma neatbilstību Direktīvas 2009/72 3. panta 2. un 14. punktam un 32. panta 1. punktam. Tomēr, ja tā nebūtu, tad turpmākajos apsvērumos tiek pārbaudīta konkrētā pasākuma atbilstība attiecīgajām tiesību normām.

[46] Skat. spriedumus, 2011. gada 21. decembris, *ENEL* (C-242/10, EU:C:2011:861, 86. punkts), un 2016. gada 29. septembris, *Essent Belgium* (C-492/14, EU:C:2016:732, 89. punkts).

92. Runājot par LESD 106. panta ievērošanu, Tiesa ir nospriedusi, ka valsts pasākumam, ar ko tiek noteiktas sabiedrisko pakalpojumu saistības, ir jāievēro samērīguma princips un tā rezultātā "ir jāvar garantēt izvirzītā mērķa sasniegšanu un tas, lai atbilstu samērīguma kritērijam, nedrīkst pārsniegt tā sasniegšanai vajadzīgo" [47].

c) Par samērīguma principa ievērošanu

93. Atbilstoši *Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri* (Ekonomikas, enerģētikas un uzņēmējdarbības ministrija, Rumānija) teiktajam iesniedzējtiesā, konkrētais pasākums ar prioritāru dispečervadību un pienākumu sniegt papildpakalpojumus tika noteikts, lai tas veidotu ražošanas jaudu, kas bija nepieciešama vairāku iemeslu dēļ, bet tie visi apdraudēja Rumānijas elektroapgādes drošību.

94. Proti, runa esot bijusi par neatjaunojamos resursus izmantojošo ražošanas jaudu nodrošināšanu, lai, pirmkārt, spētu apmierināt pieprasījumu visaugstākā patēriņa periodos, otrkārt, būtu pieejamas iekārtas, ar ko aizstāt tās, kurās izmanto atjaunojamos energoresursus, ja šis resurss nav pieejams, un, treškārt un visbeidzot, reaģētu uz gaidāmo pārrobežu tirdzniecības pieaugumu saistībā ar 4M MC projekta īstenošanu [48].

95. Attiecībā uz samērīguma izvērtējumu ir jāpārbauda, pirmkārt, vai pasākums ir piemērots, lai sasniegtu mērķi, kas ir vērsts uz ražošanas jaudu nodrošināšanu. Šajā ziņā man radās jautājums par iemeslu, kādēļ gan Lēmumā Nr. 138/2013, gan lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir norādīts, ka tāda garantēta piekļuve, kāda paredzēta Rumānijas tiesībās, ir nodrošinājusi ražošanas iekārtu ar šādu piekļuvi "nepārtrauktu darbību". Manuprāt, garantēta piekļuve pati par sevi realitātē nevar nodrošināt ražošanas iekārtas nepārtrauktu darbību, jo tā ir tikai garantija piekļuvei tīkliem. Man šķiet, ka turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ precīzāk ir uzskatīt, ka *SC Complexul Energetic Hunedoara* un *SC Complexul Energetic Oltenia* iekārtu nepārtraukta darbība ir rezultāts tādas prioritāras dispečervadības un garantētas piekļuves apvienojumam, kāds ir paredzēts Rumānijas tiesībās [49].

96. Vispirms, prioritāra dispečervadība ļāva *Transelectrica* veikt *SC Complexul Energetic Hunedoara* un *SC Complexul Energetic Oltenia* iekārtu dispečervadību, pēc definīcijas neņemot vērā ekonomisko prioritāti. Pēc tam – garantēta piekļuve nodrošināja šīm pašām iekārtām, ka saražotajai elektroenerģijai, kam piemēro prioritāro dispečervadību, ir piekļuve sistēmām, pat ja to jauda, iespējams, to nepieļautu.

97. Šajā ziņā norādīšu, ka garantētas piekļuves vērtība ir atkarīga no pārvades un sadales tīklu jaudas. Tādējādi jo strukturāli nepietiekamāka ir pārvades un sadales sistēmu jauda, jo vērtīgāka ir garantētas piekļuves sniegtā drošība ražošanas iekārtām ar šādu piekļuvi,. Turpretī garantēta piekļuve tīkliem zaudē savu nozīmi, ja to jauda pārsniedz ievadītās elektroenerģijas daudzumu.

47 Spriedums, 2011. gada 21. decembris, *ENEL* (C-242/10, EU:C:2011:861, 55. punkts).

48 "The 4M Market coupling is the day ahead electricity trading platform of the CEE region" (Sterpu, V., *The analysis of 4M MC electricity market*, *Erasmus University Rotterdam*, 2018, 8. lpp., https://thesis.eur.nl/pub/44746/Sterpu-V.-447658-.pdf).

49 Turklāt šim pirmajam pasākumam, ko veido prioritāra dispečervadība un garantēta piekļuve, sekoja otrais, kura mērķis, manuprāt, ir tāds pats kā pirmajam, proti, *SC Complexul Energetic Hunedoara* un *SC Complexul Energetic Oltenia* pienākums sniegt *Transelectrica* elektroenerģijas jaudas papildpakalpojumus vismaz 1000 MW līmenī.

98. Es neapšaubu to, ka garantēta piekļuve, nodrošinot daļēji ražošanas iekārtu ar šādu piekļuvi nepārtrauktu darbību, var piedalīties ražošanas jaudas izveidošanā, ļaujot garantēt elektroapgādes drošumu tādā dalībvalstī kā Rumānija [50].

99. Otrkārt, ir jāpievēršas jautājumam, vai konkrēto pasākumu var uzskatīt par nepieciešamu, lai sasniegtu mērķi nodrošināt ražošanas jaudu. Šajā ziņā iesniedzējtiesai būs jāpārbauda, vai bez garantētas piekļuves būtu risks, ka ražošanas iekārtām ar šādu piekļuvi rastos šķēršļi izpildīt savas sabiedrisko pakalpojumu saistības, no vienas puses, un būs jāizpēta, vai šīs saistības nevarēja izpildīt ar citiem līdzekļiem, kas neapdraudētu tiesības piekļūt tīkliem, no otras puses [51].

100. Attiecībā uz risku, ka ražošanas iekārtām bez konkrētā pasākuma tiktu traucēta to sabiedrisko pakalpojumu saistību izpilde, manuprāt, iesniedzējtiesa varētu jautāt par pārvades un sadales tīklu jaudu un it īpaši par to strukturālo pietiekamību vai nepietiekamību.

101. Attiecībā uz citiem līdzekļiem, kas neapdraud tiesības piekļūt tīkliem un ļauj izpildīt sabiedrisko pakalpojumu, varētu būt lietderīgi, ja Tiesa atgādinātu savu judikatūru par to, ka, "kaut arī dalībvalstij, atsaucoties uz 90. panta 2. punktu, ir jāpierāda, ka šajā normā paredzētie nosacījumi ir izpildīti, šī prasība sniegt pierādījumus nav tik plaša, lai gadījumā, ja dalībvalsts detalizēti izklāsta iemeslus, kuru dēļ norādīto pasākumu atcelšanas gadījumā vispārējas ekonomiskas intereses uzdevumu, ko tā likusi veikt uzņēmumam, izpilde ekonomiski pieņemamos apstākļos viņasprāt būtu apdraudēta, liktu šai dalībvalstij apstiprinošā veidā pierādīt vēl arī to, ka neviens cits iespējams iedomājams pasākums neļautu nodrošināt minēto uzdevumu izpildi tādos pašos apstākļos" [52].

102. Noslēgumā, manuprāt, uz otro prejudiciālo jautājumu ir jāatbild, ka dalībvalsts piegādes drošuma garantēšanai var piešķirt garantētu piekļuvi tīkliem noteiktām elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kurās izmanto neatjaunojamos energoresursus, ar nosacījumu, ka, pirmkārt, ir nodrošināta saskaņā ar Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunktu piešķirtā piekļuve tīkliem elektroenerģijai, kas saražota, izmantojot atjaunojamos energoresursus, un, otrkārt, ir ievērotas Direktīvas 2009/72 32. panta 1. punktā un – gadījumā, ja iesniedzējtiesa identificētu šīm pašām elektroenerģijas ražošanas iekārtām uzliktas sabiedrisko pakalpojumu saistības, – šīs direktīvas 3. panta 2. un 14. punktā noteiktās prasības, un ja šis tiesiskais regulējums nepārsniedz to, kas vajadzīgs tā mērķa sasniegšanai.

V. Secinājumi

103. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācija tiesa, Rumānija) otro pārformulēto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/28/EK (2009. gada 23. aprīlis) par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK, 16. panta 2. punkta b) apakšpunkts, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/72/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu 3. panta 2. un 14. punkts un 32. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums

[50] Kā jau šajos secinājumos minēts, Direktīvas 2009/28 60. apsvērumā ir norādīts, ka garantētā piekļuve "ļauj [..] izmantot maksimālo elektroenerģijas apjomu no atjaunojamajiem energoresursiem, ko ražo tīklam pieslēgtas iekārtas".

[51] Spriedums, 2008. gada 22. maijs, *citiworks* (C-439/06, EU:C:2008:298, 60. punkts).

[52] Spriedums, 1997. gada 23. oktobris, Komisija/Francija (C-159/94, EU:C:1997:501, 101. punkts).

kā pamatlietā, saskaņā ar kuru elektroenerģijas piegādes drošuma garantēšanai tiek piešķirta garantēta piekļuve pārvades un sadales tīkliem noteiktām elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kurās izmanto neatjaunojamos energoresursus, ar nosacījumu, ka ir nodrošināta saskaņā ar Direktīvas 2009/28 16. panta 2. punkta b) apakšpunktu piešķirtā piekļuve tīkliem elektroenerģijai, kas saražota, izmantojot atjaunojamos energoresursus, ir ievērotas Direktīvas 2009/72 32. panta 1. punktā un – gadījumā, ja iesniedzējtiesa identificētu šīm pašām elektroenerģijas ražošanas iekārtām uzliktas sabiedrisko pakalpojumu saistības, – 3. panta 2. un 14. punktā noteiktās prasības, un ja šis tiesiskais regulējums nepārsniedz to, kas vajadzīgs tā mērķa sasniegšanai. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai pamatlietā šis nosacījums ir izpildīts.